

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) (Diwygio) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Adran Llywodraeth Leol ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) (Diwygio) 2020.

Julie James AS

Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

30 Mehefin 2020

RHAN 1

1. Disgrifiad

Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) (Diwygio) 2020 (“y Rheoliadau Diwygio”) yn diwygio Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 (O.S. 2020/442 (Cy. 100)) (“Rheoliadau mis Ebrill 2020”) i wneud darpariaeth dros dro bellach mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol a mynediad y cyhoedd a’r wasg at y cyfarfodydd hyn yn ystod pandemig COVID-19. Mae’r Rheoliadau Diwygio hefyd yn gwneud addasiadau sy’n codi o ganlyniad i Reoliadau mis Ebrill 2020.

Mae Rheoliadau mis Ebrill 2020 yn cynnig hyblygrwydd i alluogi awdurdodau lleol (gan gynnwys gweithrediaethau awdurdodau lleol) i weithredu'n ddiogel, yn effeithiol ac yn gyfreithlon, gan gadw'r egwyddorion o fod yn agored ac yn atebol i'r cyhoedd drwy, er enghraifft, alluogi cyfarfodydd i gael eu cynnal lle bo'r holl fynychwyr neu rai ohonynt yn ymuno o bell, a thrwy wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi dogfennau penodol yn electronig.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i’r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a’r Cyfansoddiad

Dim.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau Diwygio o dan adran 78 o Ddeddf y Coronafeirws 2020 (“Deddf 2020”) ac maent yn gwneud diwygiadau penodol i Reoliadau mis Ebrill 2020 a wnaed gan Weinidogion Cymru ar 21 Ebrill 2020 ac a ddaeth i rym ar 22 Ebrill 2020.

Mae adran 78(1) o Ddeddf 2020 yn galluogi’r awdurdod cenedlaethol perthnasol i wneud darpariaeth drwy reoliadau mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol. Yn unol ag adran 78(5)(b), mae awdurdod cenedlaethol perthnasol (“*relevant national authority*”) yn golygu Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag awdurdodau lleol yng Nghymru. Mae adran 78(4) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddatgymhwyso neu addasu unrhyw ddeddfiad neu is-ddeddfwriaeth ac i wneud darpariaeth ganlyniadol ac atodol.

Mae adran 78(13) o Ddeddf 2020 yn darparu bod rheoliadau a wneir o dan adran 78 o Ddeddf 2020 yn dilyn y weithdrefn penderfyniad negyddol.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae Rheoliadau mis Ebrill 2020 yn addasu gofynion presennol mewn perthynas â chyfarfodydd awdurdodau lleol (gan gynnwys cyfarfodydd awdurdodau tân ac achub ac awdurdodau Parciau Cenedlaethol) am gyfnod penodedig, i leihau risgiau i awdurdodau lleol wrth gynnal busnes ac i sicrhau y gall eu haelodau a'u swyddogion weithredu yn unol â'r canllawiau iechyd swyddogol. Roedd Rheoliadau mis Ebrill 2020 hefyd yn ceisio lleihau'r risg i'r cyhoedd a'r wasg drwy alluogi neu ei gwneud yn ofynnol i nifer o weithgareddau gael eu cynnal yn electronig yn hytrach nag wyneb yn wyneb neu drwy wasanaethau post.

Mae'r Rheoliadau Diwygio yn gwneud darpariaeth bellach ar gyfer yr un dibenion hyn ac yn gwneud addasiadau sy'n codi o ganlyniad i Reoliadau mis Ebrill 2020. Mae'r Rheoliadau Diwygio hefyd yn diwygio rheoliad 9 sy'n ymwneud â'r hyblygrwydd i awdurdodau lleol gynnal cyfarfodydd penodol.

Mae'r Rheoliadau Diwygio yn mewnosod darpariaeth newydd yn Rheoliadau mis Ebrill 2020. Mae'r termau sy'n cael eu diffinio yn rheoliad 2 o Reoliadau mis Ebrill 2020 yn gymwys i'r Rheoliadau Diwygio.

Rheoliad 2 o'r Rheoliadau Diwygio

Mae rheoliad 2 o'r Rheoliadau Diwygio yn diwygio rheoliad 9 o Reoliadau mis Ebrill 2020 i fewnosod paragraff (3) newydd yn y rheoliad hwnnw. Gwnaeth rheoliad 9 o Reoliadau mis Ebrill 2020 ddarpariaeth i ddarparu hyblygrwydd i awdurdodau lleol gynnal cyfarfodydd y mae'n ofynnol iddynt (yn rhinwedd deddfiad neu offeryn arall) eu cynnal cyn 1 Mai 2021 (heblaw am y cyfarfodydd blynyddol a restrir ym mharagraff (2) o'r rheoliad hwnnw) ar unrhyw ddiwrnod ac ar unrhyw amser cyn 1 Mai 2021 y mae'r awdurdod lleol yn ei bennu.

Mae Gweinidogion Cymru wedi dod i'r casgliad na ddylai hyblygrwydd o'r fath fod yn gymwys i gyfarfodydd awdurdodau lleol (gan gynnwys gweithrediaethau awdurdodau lleol pan fo'n briodol) y mae'n ofynnol iddynt eu cynnal o fewn

cyfnod penodedig ar ôl i gopïau o adroddiadau gael eu hanfon i awdurdodau (neu at aelodau, yn ôl y digwydd). Mae Gweinidogion Cymru yn ystyried bod pwnc cyfarfodydd o'r fath mor ddifrifol fel na ddylai awdurdodau lleol, os anfonir adroddiadau, allu gohirio'r cam gofynnol tan unrhyw amser cyn 1 Mai 2021 y maent yn ei bennu.

Felly, mae rheoliad 2 o'r Rheoliadau Diwygio yn datgymhwyso rheoliad 9(1) o Reoliadau mis Ebrill 2020 ar gyfer cyfarfodydd y mae'n ofynnol eu cynnal o dan y darpariaethau a restrir yn y paragraff (3)(a) newydd.

Mae'r paragraff (3)(b) newydd yn datgymhwyso rheoliad 9 mewn perthynas ag unrhyw ofyniad statudol i gynnal cyfarfod gan awdurdod lleol "cyn gynted ag y bo'n ymarferol (sut bynnag y mynegir y gofyniad hwnnw)". Mae hyn yn cynnwys gofynion i gwrdd "cyn gynted ag y bo'n ymarferol", "cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol", "cyn gynted â phosibl" ac ymadroddion eraill i'r perwyl hwnnw.

Rheoliadau 3 i 5 o'r Rheoliadau Diwygio

Mae rheoliadau 3 i 5 yn mewnosod darpariaethau newydd yn Rhan 4 o Reoliadau mis Ebrill 2020. Mae rheoliad 5 hefyd yn ychwanegu Atodlen newydd at Reoliadau mis Ebrill 2020.

Mae rheoliad 3 yn darparu ar gyfer addasu adran 228 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mewn perthynas â chyfarfodydd a gynhelir cyn diwedd 30 Ebrill 2021, drwy fewnosod rheoliad 24 newydd yn Rheoliadau mis Ebrill 2020. O dan yr addasiad, nid yw'n ofynnol i gynghorau cymuned ddarparu bod cofnodion trafodion yn agored i'w harchwilio, ond yn lle hynny mae'n ofynnol iddynt ddarparu copïau o gofnodion ar gais. Caiff cyngor cymuned godi ffi resymol am ddarparu copïau o'r fath. Mae adran 55(1)(c) o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 eisoes yn ei gwneud yn ofynnol i gynghorau cymuned gyhoeddi cofnodion trafodion cyfarfodydd y cyngor yn electronig ac (i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol) unrhyw ddogfennau y cyfeirir atynt yn y cofnodion.

Mae rheoliad 4 yn darparu ar gyfer addasu adran 26(3) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 drwy fewnosod rheoliad 25 newydd yn Rheoliadau mis Ebrill 2020, fel y bydd yr hysbysiad y mae'n ofynnol i awdurdod lleol ei roi ar gyfer cyfarfod sydd i'w gynnal i ystyried adroddiad neu argymhelliad Archwilydd Cyffredinol Cymru, o dan adran 25(4) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, yn cyd-fynd â'r ffaith y gallai cyfarfod o'r fath yn ystod y pandemig gael ei gynnal o bell, heb un lleoliad unigol.

Mae rheoliad 5 yn ychwanegu Atodlen at Reoliadau mis Ebrill 2020, ac yn gwneud addasiadau technegol cysylltiedig eraill.

Atodlen i Reoliadau mis Ebrill 2020

Mae'r Rheoliadau Diwygio yn mewnosod Atodlen newydd yn Rheoliadau mis Ebrill 2020. Mae'r Atodlen yn nodi addasiadau i ddeddfiadau amrywiol sy'n codi o ganlyniad i'r addasiadau a wnaed gan Ran 4 o Reoliadau mis Ebrill 2020.

Mae paragraff 1 o'r Atodlen newydd yn addasu adran 41(1)(b) o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976. Mae adran 41 yn ymwneud â'r defnydd, fel tystiolaeth, o gofnodion wedi'u harwyddo ("*signed*") o drafodion cyfarfodydd awdurdodau lleol. Mae'r addasiad yn darparu bod geiriad adran 41 yn gyson â'r ffaith bod Rheoliadau mis Ebrill 2020 yn darparu ar gyfer llofnodi *neu ddilysu* ("*signed or authenticated*") cofnodion cyfarfodydd awdurdodau lleol.

Mae paragraff 2 o'r Atodlen newydd yn gwneud addasiadau penodol i reoliadau 26, 27 a 28 o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001.

Mae'r addasiad i reoliad 26 yn dechnegol, gan ystyried yr addasiadau a wnaed yn Rheoliadau mis Ebrill 2020 i'r darpariaethau y cyfeirir atynt yn rheoliad 26.

Mae'r addasiadau i reoliad 27 yn ymwneud â chyhoeddi hysbysiadau a dogfennau eraill sy'n gysylltiedig ag un o gyfarfodydd pwyllgor safonau prif gyngor ar wefan y cynghorau cymuned yn ardal y prif gyngor. Mae'r ddarpariaeth bresennol (paragraffau (1) i (3) o reoliad 27) yn darparu y caiff y prif gyngor ddarparu i hysbysiadau a dogfennau o'r fath gael eu cyhoeddi a darparu eu bod yn agored i gael eu harchwilio yn swyddfeydd y cynghorau cymuned o dan sylw, amgylchiadau nad ydynt yn ymarferol yn y pandemig presennol.

Mae'r addasiadau i reoliad 28 yn sicrhau bod y gofynion mewn perthynas â llunio a dilysu cofnodion cyfarfodydd pwyllgorau safonau a gynhelir ar ôl 21 Gorffennaf 2020 a chyn 1 Mai 2021 yn gyson â'r gofynion ar gyfer cyfarfodydd eraill awdurdodau lleol fel y darperir ar eu cyfer yn Rheoliadau mis Ebrill 2020.

Mae paragraff 3 o'r Atodlen newydd yn gwneud addasiadau penodol i adrannau 24 a 26 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 fel y bydd y trefniadau y mae rhaid i awdurdod lleol eu gwneud ar gyfer rhoi cyhoeddusrwydd i gyfarfod,

ei gynnal ac adrodd amdano, y mae rhaid ei gynnal i ystyried adroddiad o dan adran 22 o'r Ddeddf (Adroddiad Budd y Cyhoedd), yn gyson â'r trefniadau y darperir ar eu cyfer yn Rheoliadau mis Ebrill 2020.

5. Ymgynghori

Mae'r Rheoliadau Diwygio yn bennaf yn gwneud addasiadau sy'n codi o ganlyniad i Reoliadau mis Ebrill 2020, ac maent yn gyson â'r hyn a wnaed yn Rheoliadau mis Ebrill 2020. Yn sgil bygythiad difrifol y coronafeirws nid oes ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnal ymgynghoriadau cynghori gyda chynrychiolwyr awdurdodau lleol, cyrff sy'n cynrychioli llywodraeth leol yng Nghymru a chyrff eraill.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

Nid oes Aseiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i gynnal ymhellach i God Aseiad Effaith Rheoleiddiol Gweinidogion Cymru ar gyfer Is-ddeddfwriaeth ac yn sgil yr angen i wneud y Rheoliadau hyn ar fyrder.